

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt, https://tm.lrv.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2021-12- Nr.

TEIKIMAS DĖL NUTARIMO PROJEKTO

Teikiame po 2021 m. gruodžio 28 d. Tarpinstitucinio atstovų pasitarimo patikslintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. balandžio 13 d. nutarimo Nr. 364 „Dėl Už antrinės teisinės pagalbos teikimą, koordinavimą ir mediaciją mokamo užmokesčio dydžių ir mokėjimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Projektas). Projektas ir teikimas patikslinti atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2021 m. gruodžio 23 d. išvadoje Nr. NV-3383 ir 2021 m. gruodžio 28 d. Tarpinstitucinio atstovų pasitarime pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Projektu numatomo teisinio reguliavimo tikslas – nuo 19 Eur iki 20 Eur padidinti už antrinės teisinės pagalbos teikimą ir mediaciją mokamo užmokesčio bazinį dydį (toliau – UBD).

Siūlymas padidinti UBD yra teikiamas atsižvelgiant į valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo statistinių rodiklių dinamiką, skiriamų biudžeto asignavimų sutaupymą, Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą¹ ir kitus UBD didinimui palankius faktorius.

2021 m. II pusmečio eigoje buvo matomas nuoseklus antrinės teisinės pagalbos teikimo atvejų mažėjimas, kuriam įtakos, be kita ko, turėjo 2020 m. liepos 15 d. įsigalioję Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo (toliau – VGTPĮ) ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) pakeitimai². VGTPĮ pakeitimu įtvirtinta, kad asmens teisė į antrinę teisinę pagalbą vertinama atsižvelgiant ne tik į jo turtą, tačiau ir į jo šeimos turtą, sumažinta valstybės apmokama antrinės teisinės pagalbos išlaidų dalis, kai antrinė teisinė pagalba teikiama daugiau nei vienoje byloje, tam tikrų, nesudėtingų procesinių dokumentų rengimas pavestas pirminės valstybės garantuojamos teisinės pagalbos specialistams. BPK pakeitimu aiškiau reglamentuotas būtinojo gynėjo dalyvavimas laikinojo sulaikymo atvejais, numatytas valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidų, susidariusių dėl būtino gynėjo dalyvavimo, kaltinamąjį pripažinus kaltu, išieškojimas.

Pagal turimus Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos duomenis, antrinė teisinė pagalba 2021 m. bus suteikta 27 890 atvejais, 2020 m. ji buvo suteikta 36 544 atvejais, 2019 m. – 49 694 atvejais. Pabrėžtina, kad nėra jokių objektyvių duomenų, leidžiančių prognozuoti galimą antrinės teisinės pagalbos apimčių didėjimą ar grįžimą į 2019-2020 m. lygį.

¹ Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, projekte „Kokybiška teisinė pagalba“ pažymėta, kad per mažas apmokėjimas už suteiktas teisines paslaugas, be kita ko, lemia teikiamos pagalbos kokybę.

² Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 2, 4, 6, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 23, 24, 27¹ ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymas <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/1e40f850bd2711>; Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 50, 51 ir 106 straipsnių pakeitimo įstatymas <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/5b6a0370bd2711>.

Pažymėtina, kad, Lietuvos Statistikos departamento skelbiamais duomenimis, 2021 m. lapkričio mėn. metinė infliacija palyginti su 2020 m. lapkričio mėn. sudarė 9,2 proc., Lietuvos banko paskelbtais duomenimis, 2021 m. numatoma 4,5 proc. vidutinė metinė infliacija. 2021 m. I ketvirtį vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalyje (be individualių įmonių), palyginti su atitinkamu laikotarpiu prieš metus, padidėjo 9,9 proc., II ketvirtį – 12 proc. 2021 m. III ketvirtį darbo užmokestis per metus pakilo 9,9 proc. Prognozuojamas vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje 2021 m.– 1557,80 Eur, 2022 m. – 1681,90 Eur, lyginant su 2020 m. prognozuojamas didėjimas 2021 m. yra 9 proc., 2022 m. – 8 proc.³. Nuo 2022 m. sausio 1 d. nuo 642 Eur iki 730 Eur didinama minimali mėnesinė alga⁴, padidintas valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų, valstybės tarnautojų, valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų darbuotojų pareiginės algos (atlyginimo) bazinis dydis⁵.

Tiksliai apskaičiuoti nutarimo projekto įgyvendinimui galimai reikalingų valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo funkcijai skirtų asignavimų pokytį nėra galimybės, tačiau, Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos duomenimis, užmokesčio bazinio dydžio padidėjimas iki 20 Eur lėšų poreikį advokatų užmokesčiui išmokėti padidintų apie 397 tūkst. Eur per metus, o mediatorių užmokesčiui išmokėti – apie 30 tūkst. Eur per metus. Atlikti skaičiavimai rodo, kad, UBD padidinus iki 20 Eur, lėšų, šiuo metu numatytų valstybės garantuojamos teisinės pagalbos priemonei pagal Lietuvos Respublikos 2022 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymą, užtenka. Taip pat remiantis šiuo metu esamais duomenimis ir tendencijomis yra prognozuojama, kad ir 2023 m. numatytų lėšų 2022-2024 m. biudžeto projekcijoje, užteks siūlomam sprendimui įgyvendinti.

Nurodytų palankių aplinkybių visuma leidžia atliepti poreikį didinti UBD, siekiant, be kita ko, aukštesnės paslaugų kokybės, kartu nedidinant bendro finansavimo poreikio.

Projektą parengė Teisingumo ministerijos Teisinių paslaugų politikos grupės (vadovė Jolita Sinkevičiūtė, tel. 266 2993, el. p. jolita.sinkeviciute@tm.lt, vyresnioji patarėja Neringa Keršienė, tel. 2662876, el. p. p.neringa.kersiene@tm.lt) vyresnioji patarėja Vaida Rudėnaitė (tel. 2662994, el. p. vaida.rudenaite@tm.lt).

PRIDEDAMA. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. balandžio 13 d. nutarimo Nr. 364 „Dėl Už antrinės teisinės pagalbos teikimą, koordinavimą ir mediaciją mokamo užmokesčio dydžių ir mokėjimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas ir jo lyginamasis variantas, 2 lapai.

Teisingumo ministrė

Evelina Dobrovolska

Vaida Rudėnaitė, tel. (8 5) 266 2994, el. p. vaida.rudenaite@tm.lt

³ <https://osp.stat.gov.lt/pagrindiniai-salies-rodikliai>; Ekonominės raidos scenarijus 2021–2024 metams, https://finmin.lrv.lt/ERS_aprasymas; Lietuvos banko makroekonominės prognozės, <https://www.lb.lt/lt/leidiniai/makroekonominės-prognozės-202112>.

⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. spalio 13 d. nutarimas Nr. 834 „Dėl 2022 metais taikomo minimaliojo darbo užmokesčio“.

⁵ Lietuvos Respublikos valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų, valstybės tarnautojų, valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų darbuotojų pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio, taikomo 2022 metais, įstatymas.